

Vlaams Energieagentschap
Koning Albert II-laan 20 bus 17
1000 Brussel

10 november 2015

Betreft: stralingsblootstelling door slimme meters

Geachte,

Net voor de zomer 2015 gaf Minister Turtelboom uiting aan de wens om in elk Vlaams huishouden een slimme elektriciteitsmeter te installeren.

Achter de schermen zijn deze ontwikkelingen uiteraard al enige tijd aan de gang. Met interesse volgen wij deze vanuit de werkgroep 'Beperk de Straling' op de voet op.

Beperk de Straling is een werkgroep van burgers die bevolking, politici en wetenschappers sinds 10 jaar reeds tracht te sensibiliseren omtrent de negatieve gezondheidseffecten van elektromagnetische straling uitgezonden door draadloze en mobiele technologieën.

Wij maken ons ernstige zorgen over de gezondheidsrisico's verbonden aan courante types van slimme meters.

Daar het VEA van Minister Turtelboom de opdracht heeft gekregen om een studie naar slimme meters uit te voeren, brengen wij u graag op de hoogte van deze bezorgdheden.

Er is slechts één veilige technologie voor slimme meters

Er zijn drie mogelijke communicatietechnieken voor slimme meters:

1. Communicatie over telefoonlijn en kabelinfrastructuur (ADSL, tv-distributiekabel)
2. Draadloze communicatie via elektromagnetische signalen (GSM, GPRS, wifi, ...)
3. Communicatie over het elektriciteitsnet (Power Line Carrier of PLC)

Zowel optie 2 als 3 vervuilen de leefomgeving met 'elektrosmog'. Bij draadloze communicatie wordt men met een hoge frequentie blootgesteld aan intense pieken van radiofrequente straling. Maar ook PLC kan zorgen voor zogenaamde *dirty electricity* doordat de communicatiesignalen lekken en 'afstralen' van de elektriciteitsleidingen in huis. Een toelichting van de gerelateerde gezondheidsrisico's vindt u terug als bijlage.

De enige optie die geen risico's inhoudt voor de menselijke gezondheid en bijgevolg naar ons inzien de enige aanvaardbare oplossing, is het gebruik van bestaande kabelinfrastructuur (optie 1). Hierbij vindt geen enkele onnodige blootstelling aan elektromagnetische straling plaats.

Wij zijn verheugd dat netbeheerder Infrac in het slimme meter-proefproject (2014) heeft gekozen voor bekabelde aansluitingen in de grote meerderheid van de gevallen (70%). Voor 30% van de aansluitingen is er echter toch een draadloze verbinding geïnstalleerd. Eandis koos voor een PLC-communicatiesysteem, waarbij - naar wij begrijpen - op bepaalde punten in het communicatiesysteem aanvullend ook draadloze GPRS-signalen worden gehanteerd.

Bovendien lezen wij dat Eandis voor de gasmeters enkel gebruik wil maken van draadloze technologie, omwille van het 'logistieke voordeel'¹. Dus niet alleen de elektriciteitsmeters, maar ook de gasmeters (en eventueel ook de watermeters) zullen binnenshuis voor continue stralingspieken zorgen. Dat betekent twee à drie extra stralingsbronnen per huishouden.

Wat met de slaap- en kinderkamers, de leefruimten die zich aan de andere zijde van de muur bevinden?

¹ Pilot slimme meters. Eindrapport Eandis / Infrac

Men kan dus vraagtekens plaatsen bij de technologische keuzes die tot nu toe in Vlaanderen werden gemaakt.

Burgerprotest in het buitenland

In het buitenland (VS, Australië, Canada, Nieuw-Zeeland, Frankrijk, ...) is heel wat commotie ontstaan rond slimme meters. Met name is gebleken dat deze meters zorgen voor zeer hoge en zeer frequente pieken van elektromagnetische straling waar mensen onvermoedend of ongewild in hun eigen woonst aan worden blootgesteld.

Ernstige gezondheidsproblemen kunnen daarvan het gevolg zijn. Men rapporteert klachten zoals hoofdpijn, slaapstoornissen, tinnitus, hartritmestoornissen, etc. Deze klachten, vaak van neurologische aard, zijn ook kenmerkend bij andere draadloze technologieën. Sommige personen werden door de installatie van slimme meters gedwongen om hun huis te ontvluchten.

Bij burgers ontstond dan ook hevig verzet tegen slimme meters en protestbewegingen kwamen op gang. Getuige hiervan zijn de vele 'stop smart meter' websites die door actiegroepen wereldwijd werden opgestart². Er kwamen rechtszaken van, hoorzittingen, discussies in de pers en op de spits gedreven conflicten tussen installateurs en bewoners. Het uiteindelijke gevolg van dit protest was dat op verschillende plaatsen de uitrol tijdelijk of finaal werd stopgezet en zelfs teruggedraaid.

Een en ander wordt zeer duidelijk toegelicht in de Amerikaanse documentaire 'Take Back Your Power'³.

Risicoperceptie

In de psychologische literatuur over risicoperceptie, is het bekend dat mensen risico's als groter percipiëren en minder aanvaarden wanneer het gaat om een opgelegde blootstelling waar men zelf geen controle over heeft. Dat is de reden waarom, ondanks het veralgemeend gebruik van andere 'stralende' technologieën zoals wifi en smartphones, mensen wellicht veel kritischer zullen staan tegenover stralende slimme meters die hen opgelegd worden, zoals ook in het buitenland is gebleken.

Er zijn ook tekenen dat het maatschappelijk klimaat rond draadloze technologie aan het wijzigen is. In meer en meer landen worden bijvoorbeeld maatregelen genomen om de blootstelling aan straling te reduceren, deze van kinderen in het bijzonder. In Frankrijk werd in januari dit jaar een wet aangenomen die het gebruik van wifi in crèches officieel verbiedt en het gebruik ervan op de lagere school inperkt. In eigen land werden en worden in Gent, Leuven en Mechelen gelijkaardige maatregelen genomen of gepland. In de Verenigde Staten zijn er initiatieven om in overheidsgebouwen waarschuwingsborden te plaatsen die de aanwezigheid en locatie van wifi-antennes aanduiden, zodat bijvoorbeeld zwangere vrouwen ze kunnen vermijden⁴.

Door de overheid worden adviezen gegeven over het verantwoord gebruik van gsm en wifi, vooral door kinderen en jongeren. Er wordt gewezen op het voorzorgsbeginsel. Het is dan ook logisch dat de burger van de overheid de toepassing van hetzelfde voorzorgsbeginsel eist.

Bekabelde slimme meters als duurzame keuze

Wil men in Vlaanderen een duurzaam draagvlak voor slimme meters bekomen, dan heeft men er ons inziens alle belang bij om te opteren voor slimme meters die communiceren via de kabel.

De infrastructuur in Vlaanderen, met haar uitgebreid en fijnmazig kabelnetwerk, leent zich daar perfect toe. Qua kabelverbindingen is Vlaanderen een voorloper en een voorbeeld op technologisch vlak, zelfs in vergelijking met ons omringende landen. Waarom deze troef niet maximaal aanwenden?

Het enige wat nodig is, is een *bereidheid* om voor deze oplossing te kiezen. Voor technische en andere hindernissen kunnen ons inziens steeds oplossingen worden gevonden.

² Slechts drie voorbeelden zijn <http://stopsmartmeters.org.uk/>, <http://stopsmartmeters.org/> en <http://www.stopsmartmeters.org.nz/>

³ <https://takebackyourpower.net/>

⁴ Zie o.a. http://www.theislandnow.com/great_neck/legislation-eyed-for-wi-fi-warnings-in-county-buildings/article_24023694-3142-11e5-9924-cbbcf422243f.html en <https://www.newsday.com/long-island/suffolk/wireless-routers-to-get-warning-signs-at-suffolk-county-buildings-1.9674333>

Een grootschalige blootstelling van de gehele bevolking aan onnodige straling moet tot elke prijs worden vermeden. Er worden nu keuzes gemaakt met een grote impact op de kwaliteit van onze leefomgeving gedurende de komende decennia. Men mag geen inspanning uit de weg gaan om een zo zorgzaam en duurzaam mogelijke keuze te maken.

Bovendien is aan de implementatie van slimme meters een stevige kostprijs verbonden. Men heeft er dus alle belang bij dat de gekozen communicatietechnologie 'future proof' is. Toekomstige wetenschappelijke bevindingen omtrent de schadelijkheid van elektromagnetische straling dienen te worden ingecalculeerd. Wat met de aanvaardbaarheid van draadloze slimme meters wanneer het kankerverwekkende vermogen van radiofrequente straling definitief wordt bevestigd? Dit zou een dure misstap zijn.

Wij erkennen dat het in welbepaalde situaties (bvb. afgelegen gebieden en woningen, technische hindernissen) moeilijk kan zijn om draadloze communicatie of communicatie via PLC te vermijden. Als bijlage voegen wij een document toe waarin wij concrete technische suggesties geven om de stralingsbelasting in die specifieke gevallen, waar geen kabelinfrastructuur voorhanden is en ook niet kan voorzien worden, toch minimaal te houden. Het gaat onder meer om te volgende suggesties:

- Beperk de zendfrequentie (minimaliseer het aantal uitgezonden signalen tot maximaal één maal per dag, niet 's nachts wegens het verstorende effect op de slaap)
- Minimaliseer het zendvermogen
- Ontwikkel filters voor PLC die op vraag kunnen worden geïnstalleerd
- Voorzie slechts één communicatiemodule voor clusters van meters in appartementsgebouwen, die onderling per draad verbonden worden
- Voorzie slechts één communicatiemodule voor verschillende soorten slimme meters, die onderling per draad verbonden worden (elektriciteit, gas, water)
- Voorzie kwalitatieve switch mode power supplies

Wij danken u alvast voor de aandacht die u aan dit schrijven besteedt en hopen dat u bijgevoegde documenten nader kan bestuderen. Graag vernemen wij ook van u wat uw visie is op dit alles.

Daar een brief doorgaans tekort schiet om een belangrijke kwestie als deze afdoende te bespreken en de ernst ervan toe te lichten, geven we graag ook aan dat wij steeds bereid zijn hierover met u in dialoog te treden.

Hoogachtend

Jan Allein,
Coördinator Beperk de Straling

Drongenstationstraat 51
9031 Drongen

Vast 09/227.90.46
Mobiel 0473/99.08.36

www.beperkdestraling.org
www.facebook.com/beperkdestraling
Beperk.de.straling@gmail.com

